

ความหมายและความสำคัญของการเกษตร

เกษตรกรรม

หมายถึง กระบวนการผลิตอาหารเส้นใยเชื้อเพลิง และผลิตภัณฑ์อื่นๆ โดยวิธีการเพาะปลูกพืช มีชื่อเรียกเฉพาะว่า “ กสิกรรม” และวิธีการเลี้ยงสัตว์ทั้งสัตว์บก และสัตว์น้ำ อย่างเป็นระบบผู้ที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเรียกว่า เกษตรกร

แรงงานจำนวน 42% ของทั้งโลกอยู่ในภาค **เกษตรกรรม**   จึงถือว่าเป็นกลุ่มอาชีพที่แพร่หลายที่สุด แต่อย่างไรก็ตามผลผลิตทางด้านเกษตรกรรมยังคงมีปริมาณเพียงไม่ถึง 5% ของผลผลิตมวลรวมของโลก

ประเภทของเกษตรกรรม

เกษตรกรรมแบ่งได้เป็น 4 ประเภท คือ

- 1. กสิกรรม**   หมายถึง การเพาะปลูกพืช เช่น การทำนา การทำสวน การทำไร่ เป็นต้น
- 2. ปศุสัตว์** หมายถึง การประกอบอาชีพเลี้ยงสัตว์บนบกเช่น เลี้ยงวัว เลี้ยงหมู หรือเลี้ยงสัตว์จำพวกสัตว์ปีก เป็นต้น
- 3. การประมง**   หมายถึง การประกอบอาชีพการเกษตรทางน้ำ เช่น การเลี้ยงสัตว์น้ำ การจับสัตว์น้ำ เป็นต้น
- 4. ด้านป่าไม้**   หมายถึง การประกอบอาชีพเกี่ยวกับป่าเช่น การปลูกป่าไม้เศรษฐกิจ การนำผลผลิตจากป่ามาแปรรูปให้เกิดประโยชน์ เป็นต้น

ยุคเกษตรกรรมเริ่มต้น

สิ่งแรกที่ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ของมนุษย์ไม่ใช่สิ่งประดิษฐ์ต่างๆที่มนุษย์ในสมัยนั้นสร้าง หรือกำหนดขึ้น แต่โฮโมเซเปียน หรือมนุษย์ในยุคปัจจุบันดำเนินชีวิตเป็นนักร่อนแร่ตามฝูงสัตว์พร้อมอาวุธอยู่ในมือสังหารสัตว์ขนาดใหญ่ เป็นอาหารอยู่เป็นระยะเวลายาวนานประมาณ 4,000 ปี แต่สภาพของการดำเนินชีวิตไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปมากนัก จัดอยู่ในประเภทอารยชนอยู่ตลอดช่วงแรกแต่ผลจากการตามหาฝูงสัตว์เรื่อยไป ในช่วงเวลาอันยาวนานเช่นนั้นเองที่ทำให้มนุษย์เดินทางไปทั่วโลก

พอถึงช่วง 20,000 ปีก่อนค.ศ. ปรากฏว่าดินแดนในเอเชีย ยุโรป ออสเตรเลีย แอฟริกา หมู่เกาะในมหาสมุทรแปซิฟิก (โอเชียเนีย) อเมริกาเหนือและอเมริกาใต้ ตลอดจนหมู่เกาะต่างๆในทะเลแคริบเบียน มีมนุษย์เดินทางเข้าไปอาศัยอยู่โดยทั่วไป หารัก็ดีสภาพของสังคมเร่ร่อนพเนจรนั้น สภาพของมนุษย์อยู่ในระดับอารยชนคงรวมตัวกันเป็นเผ่าขนาดเล็กๆกระจายอยู่ทั่วไป และพร้อมที่จะเดินทางต่อไปอีก เมื่อเกิดภาวะขาดแคลนอาหารขึ้น ในดินแดนที่ตนเดินทางมาถึง การเคลื่อนย้ายของชนเผ่ากลุ่มต่างๆ และการทำสงครามแย่งชิงดิน

แดน สำหรับการเคลื่อนย้ายเข้าไปอยู่เป็นเหตุการณ์เกิดขึ้นตลอดเวลา ยังไม่มีนครรัฐหรือประเทศชาติ เพราะการดำรงชีวิตเช่นนั้นไม่เอื้ออำนวยให้เกิดองค์กรทางการเมืองที่ซับซ้อนเหมือนอย่างที่ปรากฏให้เห็นอยู่ในปัจจุบัน จนกว่าจะถึงเวลาที่มนุษย์เริ่มต้นตั้งถิ่นฐานอยู่เป็นที่ เป็นทางเมื่อนั้นมนุษย์ จึงได้สร้างบ้านเมืองด้วยเหตุนี้เองจึงทำให้เกิดขึ้นเป็นประเทศชาติ และผลจากการที่มนุษย์ตั้งถิ่นฐานรวมตัวกันอยู่ในเมืองเป็นประเทศชาติ จึงเกิดระบอบการปกครองหลายรูปแบบ เช่น การเกิด **จารีตประเพณี** การศึกษา กฎหมาย และศาสนาที่ซับซ้อน เพื่อให้มนุษย์ในสังคมนั้นอยู่ร่วมกันได้อย่างปกติสุข ชีวิตจึงเริ่มมีความเป็นอารยะภายหลังที่มนุษย์ได้ละทิ้งป่าแล้วมาใช้ชีวิตแบบสังคมคนในเมือง

ปัจจัยสำคัญที่ทำให้มนุษย์ประสบความสำเร็จในการตั้งถิ่นฐานก็คือมนุษย์ได้ค้นพบการทำเกษตรกรรม รู้จักการเพาะปลูกและการเลี้ยงสัตว์ เพื่อเป็นฐานเศรษฐกิจของตน ลงแรงสร้างเกษตรกรรมขึ้นด้วยมือของตนเอง แทนที่จะร่อนเร่ออกไปหาสิ่งเหล่านั้นเหมือนอย่างแต่ก่อน จึงพบว่าการทำเกษตรกรรมให้ผลผลิตสูงพอที่จะเลี้ยงประชากรทั่วประเทศ ดังนั้นการค้ำกันดินแดนที่ตนตั้งถิ่นฐานอยู่ การสร้างกฎหมาย การจัดระบบการปกครองการสร้างบ้านเมืองให้สวยงาม และสิ่งอื่นๆจึงทยอยเกิดตามมา ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นเป็นผลมาจากการสร้างสังคมเกษตรกรรมขึ้นมาทั้งสิ้น และเนื่องจากสังคมขั้นพื้นฐานทางเกษตรกรรมนี้เอง มนุษย์ก็ได้พัฒนาให้เป็นสังคมอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีที่ปรากฏให้เห็นในปัจจุบัน

ดังนั้น สิ่งที่ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่ให้กับการดำเนินชีวิตของมนุษย์ คือการที่มนุษย์ค้นพบการทำเกษตรกรรม ซึ่งมีจุดเริ่มต้นประมาณ 10,000 ปีก่อนค.ศ. หลังจากนั้นมนุษย์จึงเริ่มต้นสร้างอารยธรรมแล้วได้เกิดความก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับประวัติศาสตร์อันยาวนานของมนุษย์แล้ว การเริ่มสร้างสังคมเกษตรกรรมจนกลายเป็นสังคม **อุตสาหกรรม**   และเทคโนโลยีสมัยใหม่ มนุษย์ใช้เวลาเพียงนิดเดียวเท่านั้น เพราะฉะนั้นสังคมเกษตรกรรมจึงถือเป็นพื้นฐานรองรับรากฐานความก้าวหน้าทั้งหมดของมนุษย์

ผลจากการวิจัยของนักวิชาการในปัจจุบัน ได้รวบรวมแสดงให้เห็นว่า บริเวณที่ทำการเพาะปลูกเก่าแก่แห่งแรกที่สุดของโลก เริ่มต้นเมื่อประมาณ 10,000 ปีก่อนค.ศ. ในบริเวณเอเชียอาคเนย์ พืชที่ใช้เพาะปลูกบริเวณนี้ตั้งแต่ยุคนี้ เช่น ข้าวฟ่าง ข้าวเจ้า ยังคงเป็นอาหารที่สำคัญของผู้นับที่เอเชียอาคเนย์มาจนถึงทุกวันนี้ ดังนั้นเมื่อเอเชียอาคเนย์เริ่มต้นสังคมเกษตรกรรมก่อน ประชากรในภูมิภาคนี้จึงก้าวหน้ากว่าบริเวณส่วนอื่นๆของโลกในสมัยประมาณ 10,000 ปีมาแล้ว

การเริ่มต้นสังคมเกษตรกรรมมีช่วงเวลาห่างกันมากในภูมิภาคต่างๆของโลก ในขณะที่ **เอเชียอาคเนย์**   เริ่มต้น เมื่อ 10,000 ปีก่อนค.ศ. แต่ประชากรในอเมริกากลางเพิ่งเรียนรู้การปลูกมันฝรั่งหวาน และข้าวโพดหลังจากชาวเอเชียอาคเนย์อีกประมาณ 8,000 ปีต่อมาทำเกษตรกรรมในบริเวณตะวันออกไกลเริ่มต้นประมาณ 9,000-6,000 ปีก่อนคริสตศักราช

ความสำคัญของการเกษตร

ผลิตอาหารเพื่อคน สัตว์

วัสดุก่อสร้าง

ที่อยู่อาศัย

ยารักษาโรค, สารอื่นๆ

ผลิตเครื่องนุ่มห่ม

ผลิตสินค้าจำหน่ายไปยังต่างประเทศ

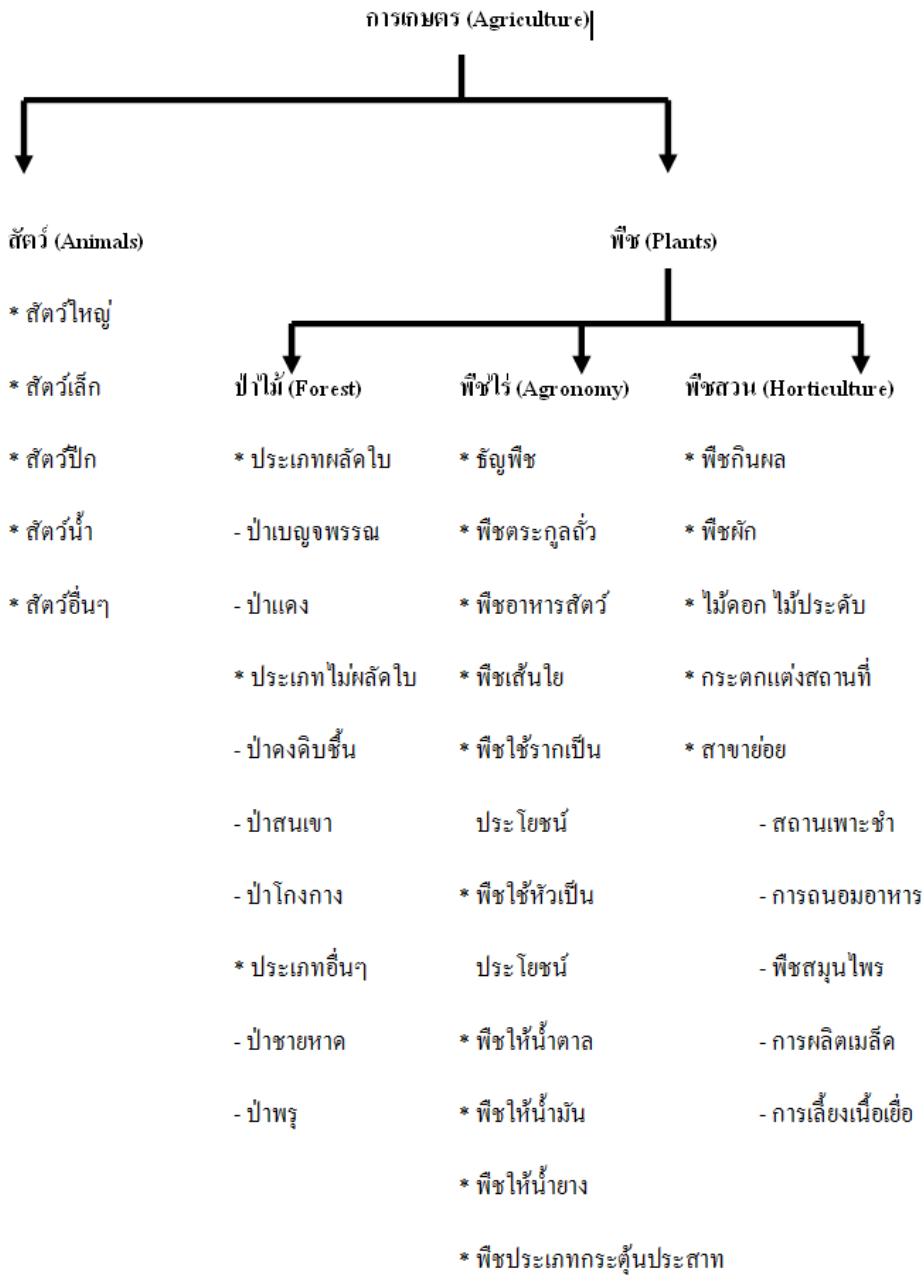
เป็นอาชีพของคนทั่วไป, การค้า

เพิ่มรายได้

เป็นงานอดิเรก

เพื่อเป็นฐานของอาชีพอื่นๆ (พาณิชย์, อุตสาหกรรม, หัตถกรรม, กมนาคม, ขนส่ง)

การจำแนกสาขาต่างๆ ของการเกษตรโดยทั่วไป

2,500 – 6,000 ปีมาแล้ว มีการทำการเกษตรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคกลาง จากหลักฐาน การขุดพบเครื่องมือทำการเกษตรบริเวณแม่น้ำชี แม่น้ำมูล ส่วนในภาคเหนือพบเครื่องมือการทำเกษตรในจังหวัดอุตรดิตถ์ ส่วนการปลูกข้าวในประเทศไทยพบหลักฐานว่ามีวัดนาการมาจากเมืองหนานซาง มณฑลเจียงสี ประเทศจีน โดยมีการนำข้าวมาปลูกและพัฒนาเป็นข้าวแกลบที่โนนนกทา จังหวัดขอนแก่น ใน พ.ศ. 11 – 16 มีการปลูกข้าวเหนียวทุกภาคของประเทศไทยและพัฒนาเป็นข้าวไร่ ข้าวนาหว่าน และนาคำ

พ.ศ. 1762 – 1981 การเกษตรในสมัยสุโขทัย อาณาจักรล้านนามีกฎหมายลงโทษคนขโมยต้นกล้าข้าว 1 ต้น ปรับเป็นเงินเท่ากับหมู 22 ตัว มีระบบเหมืองฝายเกิดขึ้น โดยมีการขุดคลองตระพัง (สระ) 424 แห่ง ขุดคลองอนุศาสนันท์เชื่อมแม่น้ำเจ้าพระยา และแม่น้ำป่าสัก 130 กิโลเมตรในอาณาจักรสุโขทัย มีศิลาจารึกของพ่อขุนรามคำแหงบันทึกว่ามีการส่งเสริมการเกษตรโดยให้ประชาชนมีอิสระในการประกอบอาชีพตามความถนัด โดยเฉพาะการเพาะปลูก โดยขุดเหมืองฝายส่งน้ำจากลำธารบนภูเขาสู่ตัวเมืองสุโขทัย สนับสนุนให้มีการปลูกป่าทำสวนโดยทั่วไป

พ.ศ. 2310 – 2397 สมัยกรุงธนบุรี มีการพัฒนาการปลูกพืชเศรษฐกิจมากขึ้น มีการออกกฎหมาย เก็บภาษีอากร ทำการเกษตร การผลิตข้าวเพื่อการส่งออก ออกกฎหมายกำหนดราคาข้าว

พ.ศ. 2395 – 2493 หลัง **สนธิสัญญาเบาริ่ง** (รัชกาลที่ 5) มีการนำเอาเทคโนโลยี เครื่องจักรเครื่องมือด้านการเกษตรสมัยใหม่เข้ามาใช้ในประเทศไทย ยกเลิกการควบคุมการส่งออกข้าว

พืชสำคัญที่ปลูกในแต่ละภาคของประเทศไทย

ภาคเหนือ

อดีต	มีการปลูกข้าว ถั่วเหลือง ยาสูบ ไม้สัก พืชเมืองหนาว
ปัจจุบัน	ข้าว ลำไย ลิ้นจี่ พืชผักเมืองหนาว การเลี้ยงปลาเทราท์ ดอกไม้เมืองหนาว ยางพารา

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

อดีต	ข้าว หม่อนไหม ข้าวโพด เลี้ยงสัตว์ ฝ้าย
ปัจจุบัน	ไม้ผล ยางพารา

ภาคกลาง

อดีต	ข้าว ไม้ผล พืชผักต่างๆ
ปัจจุบัน	ข้าว ไม้ผล พืชผักต่างๆ

ภาคใต้

อดีต เงานะ ลางสาต ลองกอง ทูเรียน
ปัจจุบัน ยางพารา ไม้ผล

แผนพัฒนาเศรษฐกิจ

และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 – 8 เน้นการพัฒนาการเกษตรโดยเน้น โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) ส่วนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 – 10 เน้นในเรื่องการนำเอาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ปรับใช้กับการพัฒนาในระดับครัวเรือน ชุมชน และระดับประเทศ

สื่อการเรียนรู้ Online
เรื่อง พื้นฐานการศึกษาเกษตร

ที่มา : <http://cyberlab.lh1.ku.ac.th/elearn/faculty/educate/edu49/begin.swf>

